

O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTGA O'TISH VA UNDAN
FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH

Saurova Sevinchoy Baxrombek qizi

Urganch Davlat Universiteti

Bank ishi va auditi yo'nalishi 2-kurs talabasi

Annotatsiya: Bugungi raqamli asrda O'zbekiston raqamli iqtisodiyotga o'tishi va undan foydalanish imkoniyatlari tobora kengayib bormoqda. Ushbu maqolada O'zbekistonning raqamli iqtisodiyotga o'tishidagi muammolar va ularga yechimlar yoritib berilgan. Bundan tashqari raqamli iqtisodiyotga o'tishdagi bir qator takliflar keltirib o'tilgan.

Kalit so'zlar: Raqamli iqtisodiyot, sarmoya, infratuzilma, innovatsiya, texnologiya, kiberxavfsizlik.

ПЕРЕХОД К ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ В УЗБЕКИСТАНЕ
И УЛУЧШЕНИЕ ЕЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ

Аннотация: В современный цифровой век переход Узбекистана к цифровой экономике и возможности ее использования все больше расширяются. В данной статье анализируются проблемы перехода Узбекистана к цифровой экономике и пути их решения. Кроме того, был упомянут ряд предложений по переходу к цифровой экономике.

Ключевые слова: Цифровая экономика, инвестиции, инфраструктура, инновации, технологии, кибербезопасность.

TRANSITION TO THE DIGITAL ECONOMY IN UZBEKISTAN
AND IMPROVING ITS USE

Abstract: In today's digital age, Uzbekistan's transition to the digital economy and opportunities to use it are expanding more and more. This article analyzes the problems of Uzbekistan's transition to the digital economy and their solutions. In addition, a number of proposals for the transition to the digital economy were mentioned.

Key words: Digital economy, investment, infrastructure, innovation, technology, cyber security.

Kirish

So'nggi yillarda O'zbekiston raqamli inqilobni qabul qilish va iqtisodiy o'sish, innovatsiyalar va samaradorlikni oshirish uchun o'z kuchini ishga solish yo'lida muhim qadamlar qo'ymoqda. Dunyo borgan sari o'zaro bog'liqlik kuchayib borar ekan, raqamli iqtisodiyotga o'tish endi tanlov emas, balki raqobatbardoshlikni saqlab

qolish h fuqarolar va biznesning o‘zgaruvchan ehtiyojlarini qondirishga intilayotgan mamlakatlar uchun zaruratdir. Ushbu maqolada biz O‘zbekistonda raqamli iqtisodiyotga o‘tishni kuchaytirish imkoniyatlari, muammolari va strategiyalarini ko‘rib chiqamiz.

Asosiy qism

Bugungi kunda har bir davlat raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishni o‘zining ustuvor yo‘nalishi deb biladi. Davlat dasturlari yordamida raqamlashtirish, xavfsizlik va huquqiy tartibga solish, mamlakatimizda raqamli savodxonlik darajasi tahlil qilinib, rivojlantirilmoqda. O‘zbekistonda ham raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish jarayoniga moslashish sur‘atlari oshirilmoqda.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining (AKT) rivojlanish darajasiga bevosita bog‘liq bo‘lgan mamlakatda raqamli iqtisodiyotning rivojlanish darajasi odatda turli ko‘rsatkichlar bilan baholanadi: raqamli iqtisodiyotning YaIMdagi ulushi, investitsiyalar hajmi. AKT sohasida, internet tezligi, uning mamlakat hududini qamrab olishi va aholi foydalanishi uchun qulayligi, elektron tijoratning rivojlanish darajasi, elektron hukumat tizimida davlat xizmatlarining ulushi, tashkilotlarning mutaxassislar bilan ta‘minlanishi. AKT sohasi va boshqalar. Bundan tashqari, mamlakatda axborot texnologiyalarining rivojlanish darajasini baholovchi xalqaro reytinglardagi ko‘rsatkichlar muhim ahamiyatga ega.[1]

Tovar va resurslar bilan operatsiyalarni amalga oshirishga ixtisoslashgan dunyodagi eng yirik korxonalar o‘z faoliyatlarida elektron biznes va tijorat bilan bog‘liq raqamli texnologiyalardan foydalanadilar. Bu ularni raqamli tovarlar va xizmatlar bozori ishtirokchilariga aylantiradi, ular iste‘molchilar va mijozlar sifatida ishlaydi, ba‘zan esa yangi texnologiyalarni yaratadi va taklif qiladi.

Raqamli iqtisodiyot O‘zbekistonga rivojlanish yo‘lidagi an‘anaviy to‘siqlarni engib o‘tish va inklyuziv o‘sishni tezlashtirish uchun ko‘plab imkoniyatlarni taqdim etadi. Elektron tijorat va raqamli to‘lovlardan tortib, aqlli shaharlar va blokcheyn texnologiyalarigacha bo‘lgan imkoniyatlar cheksizdir. Raqamli texnologiyalarni qo‘llash orqali O‘zbekiston xizmatlardan foydalanish imkoniyatini yaxshilashi, shaffoflikni oshirishi, innovatsiyalarni qo‘llab-quvvatlashi va fuqarolari uchun yangi ish o‘rinlari yaratishi mumkin.

Raqamli iqtisodiyotning ulkan salohiyatiga qaramay, O‘zbekiston uning barcha afzalliklarini amalga oshirish uchun hal qilishi kerak bo‘lgan bir qancha muammolar mavjud. Bularga raqamli infratuzilmaning yetarli emasligi, yuqori tezlikdagi internetdan foydalanishning cheklanganligi, kiberxavfsizlik tahdidlari, raqamli savodxonlik va IT ekspertizasidagi kamchiliklar kiradi. Ushbu qiyinchiliklarni yengish uchun infratuzilmaga katta sarmoya kiritish, raqamli texnologiyalarni targ‘ib qilish siyosati va kelajakdagi ish o‘rinlari uchun ishchi kuchining malakasini oshirish tashabbuslari talab etiladi.[2]

Raqamli iqtisodiyotga muvaffaqiyatli o'tish uchun O'zbekiston quyidagi asosiy yo'nalishlarni o'z ichiga olgan kompleks strategiyaga e'tibor qaratishi kerak:

1. Raqamli infratuzilmaga sarmoya kiritish: Raqamli texnologiyalarni keng joriy etish uchun mustahkam raqamli infratuzilmani yaratish muhim ahamiyatga ega. Bunga yuqori tezlikdagi internet qamrovini kengaytirish, ma'lumotlar markazlariga sarmoya kiritish va telekommunikatsiya tarmoqlarini yangilash kiradi.

2. Raqamli savodxonlikni rivojlantirish: Raqamli asrda ishchi kuchining rivojlanishini ta'minlash uchun O'zbekiston ta'lim va o'qitish dasturlari orqali raqamli ko'nikmalarni rivojlantirishga ustuvor ahamiyat berishi kerak. Bunga ishchilarni raqamli texnologiyalar, kodlash, ma'lumotlar tahlili va kiberxavfsizlik bo'yicha o'qitish tashabbuslari kiradi.

3. Innovatsiyalar va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash: Raqamli iqtisodiyotda iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish uchun innovatsiyalar va tadbirkorlikni rag'batlantirish juda muhim. O'zbekiston startaplar uchun qo'llab-quvvatlovchi ekotizim yaratishi, venchur kapital mablag'laridan foydalanish imkoniyatini ta'minlashi, tadbirkorlar va hukumat o'rtasidagi hamkorlikni yanada rivojlantirishi kerak.

4. Kiberxavfsizlik choralari kuchaytirish: Kiberxavfsizlik choralari kuchaytirish muhim infratuzilma, nozik ma'lumotlar va raqamli xizmatlarni kibertahdidlardan himoya qilish uchun muhim ahamiyatga ega. O'zbekiston mustahkam kiberxavfsizlik asoslarini yaratishi, muntazam audit o'tkazishi va kiberxavfsizlik bo'yicha ilg'or tajribalar haqida xabardorlikni oshirishi kerak.[3]

O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotga o'tish bo'yicha takliflar:

✓ O'zbekiston raqamli iqtisodiyotga o'tishning aniq maqsadlari, vazifalari va muddatlarini belgilab beruvchi kompleks milliy raqamli strategiyani yaratishi kerak. Ushbu strategiya hukumat idoralari, sanoat manfaatdor tomonlari, ilmiy doiralar va fuqarolik jamiyati bilan hamkorlik qilish orqali ishlab chiqilishi kerak.

✓ Aholining raqamli savodxonligini oshirish va raqamli ko'nikmalarni rivojlantirish bo'yicha o'quv dasturlarini taqdim etish tashabbuslarini boshlash. Bu shaxslarga shaxsiy va professional o'sish uchun raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatini beradi va mamlakatning umumiy raqamli tayyorgarligiga hissa qo'shadi.

✓ Raqamli startaplar, innovatsiyalarni rivojlantirish, yangi raqamli yechimlarni yaratish uchun rag'batlantirish va qo'llab-quvvatlash zarur hisoblanadi. Akseleratorlar, inkubatorlar va moliyalashtirish dasturlari kabi tashabbuslar O'zbekistonda jonli raqamli ekotizimni rivojlantirishga yordam beradi.

✓ Samaradorlik, shaffoflik va fuqarolar uchun qulaylikni oshirish maqsadida davlat xizmatlarini raqamlashtirishga ko'maklashish. Davlat xizmatlarini raqamlashtirish orqali O'zbekiston ma'muriy jarayonlarni soddalashtirishi, byurokraziyani kamaytirishi va fuqarolarning faolligini oshirishi mumkin.

✓ Muhim infratuzilma, nozik ma'lumotlar va raqamli xizmatlarni kibertahdidlardan himoya qilish uchun mustahkam kiberxavfsizlik asoslari va amaliyotlarini ishlab chiqish. Kiberxavfsizlikka sarmoya kiritish raqamli texnologiyalarga ishonchni mustahkamlaydi va potentsial xavflardan himoya qiladi.

✓ Raqamli iqtisodiyotda innovatsiyalar, bilim almashish va salohiyatni oshirish uchun hukumat, sanoat, akademik doiralar va tadqiqot institutlari o'rtasida hamkorlikni rivojlantirish. Raqamli transformatsiya ishlarini tezlashtirish uchun hamkorlik umumiy tajriba va resurslardan foydalanishi mumkin.

✓ Jamiyatning barcha qatlamlari, jumladan, marginallashtirilgan jamoalar, ayollar va qishloq aholisining raqamli iqtisodiyotda ishtirok etishlari uchun teng imkoniyatlarga ega bo'lishini ta'minlash.

✓ Raqamli transformatsiya tashabbuslarining borishini muntazam ravishda kuzatib borish, ularning ta'sirini baholash va kerakli natijalarga erishish uchun strategiyalarni kerak bo'lganda moslashtirish. Doimiy baholash va takomillashtirish O'zbekistonga tezkor va rivojlanayotgan raqamli tendentsiyalarga javob berishga yordam beradi.[4]

Ushbu takliflarni amalga oshirish va raqamli iqtisodiyot taqdim etayotgan imkoniyatlardan foydalanish orqali O'zbekiston o'zini global raqamli muhitda raqobatbardosh mamlakat sifatida barqaror iqtisodiy o'sish va farovonlik uchun yangi yo'llarni yaratishi mumkin.

Xulosa

Raqamli iqtisodiyotga o'tish O'zbekiston uchun iqtisodiy rivojlanish, ijtimoiy taraqqiyot va innovatsiyalar uchun yangi yo'llarni ochish uchun noyob imkoniyatni taqdim etadi. Raqamli infratuzilmaga sarmoya kiritish, raqamli ko'nikmalarni rivojlantirish, innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash va kiberxavfsizlik choralarni kuchaytirish orqali O'zbekiston o'zini raqamli davrda yetakchi sifatida ko'rsatishi va fuqarolar hayotini yaxshilashi mumkin. Aniq qarash, birgalikdagi sa'y-harakatlar va manfaatdor tomonlar o'rtasidagi hamkorlik bilan O'zbekiston farovon raqamli kelajak sari yo'lni belgilay oladi.

Iqtisodiyotning real sektoriga raqamli iqtisodiyotni joriy etish texnik va texnologik kompetensiyalarni rivojlantirishga xizmat qiladi, bu esa ilmiy tadqiqot va ishlanmalarni ekspert qo'llab-quvvatlash markazlarini tashkil etish, shuningdek, ularni tijoratlashtirishni taqozo etadi. Shunday qilib, "Raqamli iqtisodiyot"ni shakllantirish amaliyoti shuni ko'rsatadiki, uning iqtisodiy jarayonlarga ta'siri ko'p qirrali bo'lib, bu ta'sir barqaror bo'lib, jamiyat, davlat va aholi hayotining barcha jabhalariga kirib boradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Bayzakova, D. (2023). RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TADBIRKORLIK, UNING TAVSIFLANISHI. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 20(10), 108-112.
2. Ismatilla o'g'li, O. D. (2023). Raqamli Iqtisodiyot. Open Academia: Journal of Scholarly Research, 1(1), 48-56.
3. Oybek o'g'li, O. N., Urinovich, K. A., & Baxtiyorovich, R. S. (2022). RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SOLIQLAR VA BOSHQA MAJBURIY TOLOVLARNI AMALGA OSHIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH. Архив научных исследований, 5(5).
4. Axrorjon o'g'li, IA, & Nurali o'g'li, AJ (2024). DAVLAT BYUDJETINING ILMIY TADQIQOTLARGA AJRATAYOTGAN MABLAG 'LARI TAHLILI: XORIJ VA MILLIY TAJRIBA. TADQIQOTLAR. UZ , 33 (1), 186-193.
5. Xakimovna, A. M., & Nurali o'g'li, AJ (2024). YASHIRIN IQTISODIYOT VA MAMLAKATDA UNI KAMAYTIRISH YO'LLARI. Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi , 17 (1), 42-46.